وانەی 28

1	نوێژ	

ڕابەری ڕێوڕەسم: نوێژ بکەو ڕێوڕەسمەکەت و ئەم بەرنامەیە تەرخان بکە بۆ ئامادەکردنی قوتابیان و بۆ خوداوەند

2	بەشداریکردن: (20)خولەك	پەرتووکی پەیدابوون	

بە نۆرە بەشداری بکەن یان لە دەفتەرەکانی خەڵوەی ڕوحی تایبەت بە هەر یەکێکتان ئەوە بخوێنەوە کە یەکێ لە خەڵوە ڕوحیەکانتاندا فێری بوون و سەرنجەکانتان لە بڕگەکانی کتێبی پیرۆز (پەیدابوون 16: 1 – 19: 29) لەگەڵ بەرضاوطرتنی کورتی بەشدارییەکان ڕێ لەو کەسە بگرن کە بەشداری دەکات و بە ڕاستی هەڵسوکەوتی لەگەڵ بکەن و گفتوگۆ مەکەن لەسەر بابەتەکەی

3	لەبەر کردن (20خولەك)	سزای گوناه: کۆمکار 12: 14	

1-) ڕامان

کۆمکار 12: 1، 5- 7، 13- 14بخوێنەوە

ئەم ئایەتی لەبەر کردنە لەسەر کارتێکی ڕەش

سزای گوناه

کۆمکار 14:12

یان سێ بەم شێوەیە بنووسە

کۆمکار 12: 14

دوو ڕێگا هەن خودا بە

1-خودا سەرزەنشتی گوناه دەکات لە ڕۆژەکانی دواییداو لەکاتی ئێستادا.

غەلاتیە 6: 7-8 بخوێنەوە.

خودا یاسای دیاری کراو لە بوونەوەری خۆیدا داناوە.ئەگەر مرۆڤ ئەم یاسایانەی بەزاند ئەوا دوا ڕۆژ سزا دەدرێ.ئەگەر یاسای کێشکردن ببەزێنی گوێی پێ نەدەی ئەوا دەکەویتە خوارەوە و خۆت ئازار دەدەی.

بەم شێوەیەش خودا یاسای ڕوحی و ئەخلاقی لە ئێمەدا داناوە. ئێستا لەو ستەمانەی خوارەوە وورد ببەوە کە دەکەویتە سەر شەریعەتی خودا و لە سزاکانیشیان ڕابمێنە:

کاتێك طرنطی بە زەوی و سروشت نادەن،خودا ڕێگەی دەدات هەوا و ئاو و خاك پیس دەبن ئەمەش دەبێتە هۆی کەوتنەوەی هەموو نەخۆشیەکان.کاتێکیش خەڵکی تەمەڵ دەبن و کار ناکەن،خودا ڕێگە خۆش دەکات بۆ تاقیکردنەوەی ژیانی برسیەتی و هەژاری،کاتێك خەڵکی ڕقیان لەیەکتری دەبێتەوە و شەڕ لەطەڵ یەکتری دەکەن، خودا وا دەکات یەکتری لەناو ببەین و یەکتر بکوژن کاتێك خەڵکی لە پیشەسازی و بازرطانیدا طەندەڵ دەبن، خودا ڕێگە دەدات بەرژەوەندییەکان لەناو بضێ و کۆمەڵطاکانیان دابڕێ.کاتێك ئاشا و دەسەڵاتداران ستەم کار دەبن و خەڵکەکانیان دەضەوسێنەوە، خودا ڕێگە دەدات وولأت و مەملەکەتیان لێك هەڵوەشێ.

ئا بەم شێوەیە سزای گوناهو خەتا بە ضەندین ڕێگاو شێوە دوای مرۆڤ دەکەوێ کاتێك خەڵکی گوناهو خەتا دەضێنن، خودا وا دەکات بەری گوناهەکانیان بضننەوە.بۆیە ڕێنوێنییەکانی خودا لەسەردەمی ئێستاماندا لەسەر ئەو یاسایانە وەستاوە کە خودا لە بوونەوەرانیدا داینـاوە.

2-خودا سزای گوناه دەدات لە **ژیانی ئەبەدی** داهاتوودا:

عیبرانیەکان 9: 27 بخوێنەوە: هەروەك ضۆن ضارەنووسی مرۆڤ براوەیە ئەویش ئەوەیە کە یەکجار دەمرن و دواتر ژیانەوە دێت.کتێبی پیرۆز دەڵێ مردن کۆتایی نیە.دوای مردن ژیانەوەیە.لە کۆتایی مێژووی مرۆڤدا لەم جیهانە.عیسای مەسیح دەطەڕێتەوە دووبارە بۆ سەر زەوی بۆ ئەوەی ژیانەوە لەطەڵ هەموو ئەو خەڵکانە بکات کە لەسەر ئەم زەویە ژیاون لەسەر هەڵدانەوەی تا هاتنی دووەم.

ئەو ڕۆژە پێی دەوترێ ڕۆژی ژیانەوە.لەو ڕۆژەدا عیسای مەسیح باوەڕداران لەبێ باوەڕان جیا دەکاتەوە.

أ) بێ باوەڕەکان لەسەر هەموو گوناهەکانیان سزا دەدرێن (بەراوورد مەتتا 25 : 41 - 46) هەموو بێ باوەڕەکان لەسەر خراپەکانیان سزا دەدرێن (بەراوورد کۆمکار12: 14) هەروەها لەسەر بێباوەڕی و ڕەتکردنەوەی عیسای مەسیح سزا دەدرێن

(بەراوورد یوَحەنا 3: 18 - 36) لەسەر نەزانی و یاخیبوونیان لە ئینجیل سزا دەدریَن (بەراوورد 2 تەسالوَنیکی 1: 8-9) ئەمانە هەلیَکی تریان نابیَ بۆ رِزطار بوون و لە ئامادەی خودا دەردەکریَن و بیَ بەش دەکریَن لە بەزیی خودا و جطە لە تورِەیی خودا هیضی تر بەدەست ناهیَنن.بە سزادانی هەتاهەتایی شەکەت دەکریَن و فرِیَ دەدریَنە دۆزەخەوە (بەراوورد مەتتا 25: 41، بینین 21 : 8).
ب) باوەرِداران لەسەر شیَوەی ذیانیان لەسەر زەوی لیَثرسینەوەیان لەطەلَ دەکریَ (بەراوورد 2 کوَرنسوَس 5: 10

1 کوَرنسوَس3 : 10 - 15) بەلاَم سزا نادریَن و بە هەتا هەتایی حوکم نادریَن ضونکە لە مردنەوە بۆ ذیان بە باوەرِی مەسیحەوە طوازرانەوە (بەراوورد یوَحەنا5: 24) لیَثرسینەوە لەطەلَ ئەوانە نیە کە باوەرِیان بە عیسای مەسیح هەیە (بەراوورد روَما 8: 1).

ب) لەبەر کردن و ثیَداضوونەوە
1-ئایەتی کتیَب لەسەر کارتیَکی تازە یان دەفتەری تیَبینی بنووسە.
2-بە رِیَطای دروست ئایەتی کتیَبی لەبەر بکە سزای کوناه کوَمکار 12: 14
3-ثیَدابضۆوە: طروثەکە دابەش بکە بۆ طروثی دوانی هەر کەسیَك دلَنیا بیَت کە هاورِیَکەی ئایەتی لەبەر کردنی دوایی لەبەر کردووە.

4	وانەی کتیَب/ئەرکی مزطیَنیدان ی کلَیَسا: کردار 5 : 12-42

ثیَنج هەنطاوەکەی خویَندنی کتیَبی ثیرۆز بەکار بهیَنە ((بۆ خویَندنی کرداری نیَردراوان 5: 12 - 42 بەیەکەوە))

هەنطاوی 1: بخویَنەوە
بخویَنەوە:با کرداری نیَردراوان 5:12-42 بەیەکەوە بخویَنەوە،با بەنۆرە بیخویَننەوە بە شیَوەیەك کە هەریەکە ئایەتیَك بیخویَنیَتەوە تا هەموو برِطەکە تەواو دەبیَ.

هەنطاوی 2: ئاشکرای بکە.
بیربکەوە:کام رِاستیە لەم برِطەیەدا بۆ تۆ طرنطە؟
یان ئەو رِاستیە ضیە ضۆن بەر دلَ و عەقلَت لەم برِطەی کتیَبیە؟
تۆمار بکە:رِاستیەك یان دوان لەوانەی تیَی دەطەی ئاشکرا بکە.بیرۆکەکانت لەدەفتەرەکەتدا تۆمار بکە.
بەشداری بکە: (دوای ئەوەی ئەندامانی طروث ضەند کاتیَك لە بیرکردنەوە و نوسین بەسەر دەبەن بەشداری بیرکردنەوە و بیرۆکەکانی یەکتری بکەن بە نۆرە.
با بەنۆرە بەشداری ئەو شتانە بکەین کە هەریەکەمان ئاشکرای کردووە .ئەوەی دیَت ضەند نموونەیەکن لە بەشداریکردنی ضەند کەسیَك بەوەی ئاشکرای کردووە لەیاد بیَت هەر ئەندام و بەشیَکی جیاواز بەشداری دەکات.مەرج نیە هەمان شت بن.

ئاشکرا کردن 1: ئەو رِاستیەیی بەلای منەوە ثەسەندە ئەوەیە ضۆن خودا هەلَویَستە قورسەکان و بیَ هیواکان دەطۆرِیَ بۆ سەرخستنی ئینجیل.برِواننە ووشەی بەلاَم لەم برِطە کتیَبیەی خوارەوەدا.
أ) بەلاَم خودا دەرطا داخراوەکانی کردەوە: لە ئایەتەکانی (12-20) دا دەخویَنینەوە کە دوذمنانی ئینجیل نیَردراوەکانیان خستۆتە بەندیخانەوە,بە رِووکەش وا دیارە کە دووذمنان سەرکەوتوون و نیَردراوان ضیتر ناتوانن بانطەواز بە ئینجیل بکەن.بەلاَم لە ئایەتی (19)دەخویَنینەوە ضۆن خودا هەلَویَستە قورس و ئاستەنطەکان دەطۆرِیَ بۆ سەرکەوتن.بەلاَم فریشتەیەك لە خوداوە وە لەشەودا دەرطاکانی بەندیخانەی کردەوە و ئازادی کردن. بەم شیَوەیە دوذمنان نەیانتوانی رِیَ لە نیَردراوان بطرن لە بانطەواز کردنیان بە ئینجیل.ض کاریَکی دذ بەیەکە دوذمنان نیَردراوان دەخەنە بەندیخانەوە بەلاَم خودا دەرطاکانی بەندیخانەی کردەوە.

ب) بەلاَم خودا وای لیَکردن فیَرکردن ثیَشکەش بکەن: لە ئایەتەکانی 21-26 دەخویَنینەوە لەو کاتەدا دوذمنانی ئینجیل ئامادەکاریان دەکرد بۆ ئەنجامدانی دادطایکردنیَکی رِووکەش.داوای ئەنجوومەنی بالاَیان کرد بۆ کۆبوونەوە.ئەنجوومەنی بالاَی جولەکە (سەنهەدریم) بەرزترین دەسەلاَت بوو بە تایبەتی بۆ کاروباری ئایینی.هەروەها بەرزترین دەسەلاَتی شەریعەت و دادوەری بوو لە لای یەهودییەکان.ئەم ئەنجوومەنە دەیتوانی قورسترین برِیاری سزادان دەربکات.
بەم شیَوەیە ئەم دادطایی کردنە خەریکی دەستپێکردن بوو، واش دیار بوو کە سەنهەدریم نیَردراوەکان لەناو دەبات. بەلاَم لە ئایەتی 22 دەخویَنینەوە کە ضۆن خودا هەلَویَستی قورسی طۆرِی بۆ سەرکەوتن ((بەلاَم ثاسەوانەکان نەیاندۆزینەوە)) دەرطاکانی بەندیخانە بە توندی داخرابوون و ثاسەوانەکانیش لەبەر دەرطا وەستا بوون،بەلاَم نیَردراوەکان لە ذوورەوە نەبوون،بەمانایەکی تر هیض کەسیَك لەویَ نەبوو بۆ دادطایکردن.بەم شیَوەیە ئەنجوومەنی بالاَی یەهود تووشی شۆك و سەرسامی بوو،دوای ئەوە کەسیَك هات و ثیَی ووتن کە نیَردراوەکان لە طۆرِەثانی ثەرستطا خەلَکی فیَر دەکەن.ضەند دذ یەکە!
دوذمنان دادطاییان بۆ نیَردراوان ئامادە کرد بەوو بەلاَم خودا وایکرد لە ناوەرِاستی ثەرستطا فیَرکاری بکەن و خەلَکی فیَر بکەن.

ج) بەلاَم خودا ئازایەتی ثیَ بەخشین:

لە ئایەتەکانی (27-32) وا دەخوێنینەوە: بەرزترین دەسەلأت لە وولأتدا (ئەویش دوژمنی ئینجیل بوو) نێردراوانی تاوانبارکرد بە دژایەتی کردنی فەرمانەکانی ئێشووی کە ئەوە بوو بەناوی عیساوە خەڵکی فێر نەکەن.
هەروەها تاوانبار کران بەوەی کەهەوڵ دەدەن ڕابەرکانی ئیسرائیل لەبەرضاوی طەل طوناهبارو خەتاکار بکەن. بەلأم لەئایەتەکانی 29 دەخوێنینەوە ضۆن خودا ئەو هەلَویَستە قورسەی طۆڕی بۆ سەرکەوتن. نێردراوەکان وەلأمیان دایەوە ؛ (بەلأم لە یۆنانیدا de) ئێویستە ملکەضی خودا بکرێ نەك خەڵکی. لەکاتێکدا کەخودا فەرمانی ئێ کردوون کەووتارو ئامۆژطاری بەئینجیل فێری ئێشکەشی خەڵکی بکەن هیض کەسێك دەسەلأتی دژایەتی کردنی فەرمانی خودای نیە بەڵکو لەناوەڕاستی سەنهەدریم بانطەوازیان بەئینجیل کردوو ڕابەرکانی یەهودیان دواند دەربارەی مردن و هەستانەوەی عیسا هەروەها داوایان لێ کردن تۆبەبکەن بۆ ئەوەی لێخۆشبوونی خودا بەدەست بهێنن بۆطوناهەکانیان هەروەها ووتیان کە هەر کەسێك طوێڕایەڵ و ملکەضی خودابێت لەدڵیدا ڕوحی خودا بەدەست دەهێنێ. ضەند سەیرە ئەوە دوژمنانن نێردراوان تاوانباردەکەن و بە بەرزکردن و ئازاردان و کوشتن دەیان ترسێنن بەلأم خودا ئازایەتی دەدا بەنێردراوان بەوەی ئامۆژطاری بەئینجیل ئێشکەشی هەموو خەڵکی بکەن بەدوژمنەکانیشیانەوە.

د) بەلأم خودا وای کرد دوژمنەکانیان بضنە ڕیزی ئەوانەوە:
لە ئایەتەکانی 33-39 دەخوێنینەوە: هەندێك لە دوژمنان لە ئەو ئەڕی تووڕەیدا بوون و ویستیان نێردراوەکان بکوژن.سەرەتا وا دەردەکەوێ کە نێردراوەکان تووشی بەربەرانکردن بین تا مردن، بەلأم لە ئایەتی 34 دەخوێنینەوە ضۆن خودا ئەم هەلَویَستە قورسەی طۆڕی بۆ سەرکەوتن ((بەلأم یەکێك لە ئەندامانی ئەنجوومەنەکە کە ناوی غمالائیل بوو ڕابەرکانی یەهودی ئاطادارکردەوە (دوژمنەکان) کە ئەڵە نەکەن لە وەرطرتنی بڕیار ضونکە لەوانەیە دژایەتی خۆیان بکەن ذەند دژ بەیەکە! سەرەڕای ئەوەی دوژمنان ویستیان نێردراوەکان بکوژن بەلأم خودا خوای دەسەلأتە-ئەم دوژمنانەی بەکار هێنا بۆ وەستاندنی ئلانەکەیان.

ه: بەلأم طەلی خودا بەردەوام بوو لە طوێڕایەڵی و ملکەضکردن بۆ خودا:
لە ئایەتەکانی 40-42 دەخوێنینەوە کە دوژمنان نێردراوەکانیان دایە بەر قامضی و فەرمانیان ئێکرد کە دووبارە بەناوی عیساوە خەڵکی فێر نەکەن.بەلأم لە ئایەتی 41 دەخوێنینەوە ضۆن خودا ئەم هەلَویَستەشی طۆڕی بۆ سەرکەوتن.نێردراوەکان بەرطەی قامضیان طرت و بەردەوام بوون لە ئەرستن وطوێڕایەڵی خودا و طوێیان بەوان نەدا.ئەم هەلَویَستەش دذبەیەکن.لە کاتێکدا دوژمنان بەردەوام بوون لە دژایەتی کردنی ئینجیل بەلأم طەلی خودا هەر بەردەوام بوون لە طوێڕایەڵی کردنی خودا و ووتار دان لەهەموو شوێنێك بە ئینجیل.

ئاشکراکردنی (2) ئەم ڕاستییەی بەلای منەوە ئەسەندە ئەوەیە کە لە کرداری نێردراوان(5:29) ڕاطەیاندراوە کە دەلَێ (دەبێ طوێڕایەڵی خودا بکرێ نەك خەڵکی) کاتێك بیر لەدەسەلأت دەکەمەوە زۆر جار دەئرسم((بەرزترین دەسەلأت کامەیە لە جیهان؟)) ئایەتی 29 وەلأمی ئرسیارەکەم دەداتەوە.
بەرزترین دەسەلأت لە جیهاندا خودایە.خودا لەهەموو دەسەلأتێك بەرزترە لەم جیهانەدا.ئەم ڕاستیە یارمەتیم دەدات بۆ وەرطرتنی بڕیارە طرنطەکان دەربارەی ضۆنیەتی هەڵسوکەوت لەم جیهانەدا بە تایبەتی دەربارەی بانطەواز کردن بە ئینجیل.

<table><tr><td>
هەنطاوی 3: هەندێك ئرسیار بکە.
بیر بکەوە:ئەو ئرسیارە ضیە کە ئێت خۆشە لە طروئەکەتی بکەی دەربارەی ئەم بڕطە کتێبە؟
با هەوڵبدەین هەموو ئەو ڕاستیانە تێبطەین.کە لە بەشی کرداری نێراوان 5:12-42 ڕەطەیەندراون و ئرسیار دەربارەی ئەو شتانە بکەین کە تا ئێستا تێی نەطەیشتووین .
تۆمار بکە:وورپای دارشتنی ئرسیارەکەت بە بە باشترین شێوە.دوای ئەوە ئرسیارەکە لە دەفتەرەکەت تۆمار بکە.
بەشداری بکە(دوای ئەوەی ئەندامانی طروث هەندێك کات لە نوسین و بیرکردنەوە بەسەر دەبەن یەکەمجار داوابکە لەهەر کەسێك کە بەشداری بەر ئرسیارەکەی بکات طفتوطۆ بکە(دوای ئەوە هەندێك ئرسیار هەڵبژێرە و هەوڵبدە بە طفتوطۆی بەیەکەوە وەلأمی بدەیتەوە)
(ئەمانە ضەند نموونەیەکن لەسەر هەندێك ئرسیار کە لەوانەیە ئەندامانی طروث ئاراستەی بکەن.هەروەها هەندێك تێبینی بەسوود بۆ بەڕێوەبردنی طفتوطۆکە دەربارەی ئرسیارەکان
</td></tr></table>

ئرسیاری 1 (15: 5) ئێویستە ضۆن ضاك بوونەوەی ئەو نەخۆشانە لێك بدەینەوە کە بەر سێبەری ئەترۆس دەکەوتن.
تێبینی/لەوانەیە وا باشتر بێ کە ئەم ئایەتە بەم شێوەیەی خوارەوە لێك بدەینەوە:
((خەڵکی نەخۆشەکانیان بە ئێخەف و جێطاکانیان هەڵدەطرت بۆ سەر جادەکان بۆ ئەوەی بەڵکو سێبەری ئەترۆس بکەوێتە سەریان)).ئێویستە لەسەرمان کە بزانین ئەم بارودۆخە ئەیوەندی بەو داستان و باوەڕە ناڕاستەوانەوە نیە کە لەنێو خەڵکیدا باو بوون،بەڵکو باسکردنی مێذوویی باوەڕیانە بە عیسای مەسیح و ئەرجووەکانی. ئێشتر کاری لەم شێوەیە ڕوویداوە.جارێکیان ذنێك دەستی لە ضمکی کراسەکەی عیسا دەکەوێ و ضاك دەبێتەوە (مەرقۆس 5: 27-30) لەسەر خاکی جەنیسارەت،خەڵکی ناوضەکە نەخۆشەکانیان لە طۆڕەئانە طشتییەکان دادەنا و دەستیان بە ئاڕانەوە دەکرد لە عیسای مەسیح کە دەستی لێبدەن ئەنطەر لایەکی یان ئارضەیەك لەجل و بەرطەکانیشی بێ: هەر کەسێك دەستی لێدەدا ضاك دەبۆوە (مەرقۆس 11: 19-20).بەم شێوەیە ڕابەری

سەدی رِۆمانی باوەرِی هێنا کە عیسا توانای ضاککردنەوەی نۆکەرەکەی هەبووە بەبێ بەرکەوتنی جەستەیی و بێ ئەوەی ئەو لەوێ ئامادە بێت (مەتا 8: 8-10 بەم شێوەیە ئەو رِووداوانە بەڵطەی بەهێز بوون لەسەر باوەرِهێنانی خەڵکی بە عیسای مەسیح.

ثرسیاری 2 (5:29) بواری دەسەلاَت.کاتێك ثەترۆسی نێردرا و دەڵێ ((ثێویستە طویێرِایەڵی خودا بکرێ نەك خەڵکی)) ئایا مەبەستی ئەوەیە کە وەك باوەرِداری مەسیحی ثێویستە لەسەرمان لە دەستەلاَتدارانی وولاَتەکانمان یاخی بین؟
تێبینی/نەخێر. بە ثێی رِێنمایی کتێبی ثیرۆز حەوت ثەیوەندی هەیە کە دەسەلاَت و ملکەضی لە خۆ دەطرن. ثێویستە لەسەر باوەرِدارانی مەسیحی کە طویێرِایەڵی ئەم دەستەلاَتانە بن،بەلاَم سەرەرِای ئەمە هەموو دەسەلاَتەکانی سەر زەوی دەسەلاَتی سنوردارن.دەسەلاَتی رِەها لەسەر زەوی نیە ضونکە خودا خاوەنی دەسەلاَتی رِەهایە لەم طەردوونەدا.بەلاَم خودا هەندێك لەم دەسەلاَتانەی خۆی دەدا بە رِابەرو سەرۆکەکان لەسەر زەوی.ئەمەش وا دەکات کە ئەم دەسەلاَتدار و سەرۆکانە لەبەردەم خودا بەرثرسیار بن لە کردەوەکانیان.بەلاَم ئەو حەوت ثەیوەندییەی کە دەسەلاَت و ملکەضی لەخۆ دەطرێ بێ ثێی کتێبی ثیرۆز ئەمانەی خوارەوەن:

أ) خودا و مرۆظ: خودا خاوەنی دەسەلاَت و طەورەیی بالاَیە بەسەر هەموو خەڵکی و شتەکانەوە.بۆیە لە یاقوب 7: 4 دەخوێنینەوە ((ملکەضی خودا بن)) بەم شێوەیە ثێویستە لەسەر هەموو خەڵکی ملکەضی خودا بن.هەروەها ثێویستە لەسەر هەموو رِابەر و دەسەلاَتداران ملکەضی خودا بن.
خودا سەرجەم مرۆظەکانی بۆ شکۆمەندی خۆی خولقاندووە.خودا داوا دەکات لە هەموو خەڵکی کە بیناسن و خۆشیان بوێ و طویێرِایەڵی بن و خزمەتی بکەن.ئەو ئامانجە بەرزەی خودا دایناوە ئەوەیە کە بەشێوازێك بذین کە شکۆداری بکەن.

ب) مرۆظ و بوونەوەران:
خودا دەسەلاَتی سنورداری داوە بە مرۆظ بەسەر خولقێندراوەکاندا.ئێمە لە (زەبوور 8: 5 - 7) دەخوێنینەوە ((مرۆظ کێیە تا طرنطی ثێ بدەی؟)) دەسەلاَتت داوەتێ بەسەر هەموو ئەوانەی دروستت کردوون.هەموو شتێکت ملکەضی ئەو کردووە.بەرثرسیارێتی ضاودێری بوونەوەرەکانی تر خراوەتە ئەستۆی مرۆظ بەلاَم دەسەلاَتی مرۆظ لەسەر زەوی سنووردارە.مرۆظ ناتوانێ ئەوەی بیەوێ بەرامبەر بوونەوەرەکان بیکات.بۆ نموونە لە ووتەکان 20 : 19 دەخوێنینەوە.((درەختەکان بە تەور مەبرِنەوە و بیانطوازنەوە ضونکە لەبەرەکانیان دەخۆن)) بەم شێوەیە ناکرێ مرۆظ بوونەرەکان برِوخێنێ و ثیسی بکات.

ج) ذن و مێرد: خودا دەسەلاَتی سنوورداری داوە بە مێرد بەسەر ذندا.ئێمە لە کۆلۆسی 3: 18 دەخوێنینەوە ئەی ذنان ملکەضی مێردەکانتان بن بەو شێوەیەیی شایانی (ذیان بێت)بەلاَم دەسەلاَتی مێرد بە سنوورداری دەمێنێتەوە بەو شێوەیەیی لە کۆلۆسی 3: 19 دەخوێنینەوە((ئەی مێردەکان ذنەکانتان خۆش بوێ و بەدلَرەقی هەڵسوکەوتیان لەطەڵ مەکەن، لەبەرئەوە ثێویستە لەسەر مێرد لە سنووری ثەیوەندی ذن و مێردایەتی بە طیانی خۆشەویستی و خزمەتکردنەوە دەسەلاَتی خۆی ثیادە بکات ثێویستە لەسەرمان کە هەمیشە لە بیرمان بێت کە خودا دامەزرێنەری ثەیوەندی ذن و مێردایەتییە لەبەرئەوە مافی هیض طەڵ و ئاینێکی نیە کە شتێك بطۆرِێ کە خودا دایهێناوە.

د) دایك و باوك و رِۆلَەکان: خودا دەسەلاَتی داوە بە دایك و باوك (ذن و مێرد) بەسەر منداڵەکانیان ئێمە لە کۆلۆسی 3: 20 دەخوێنینەوە ((ئەی رِۆلَەکان طویێرِایەڵی دایك و باوکتان بن لە هەموو کارێکدا)) ضونکە ئەم رِەزامەندی خوداوەندە.بەلاَم دەسەلاَتی دایك و باوك بەسەر رِۆلَەکانیاندا سنووردارە.لە کۆلۆسی 3: 21 دەخوێنینەوە:
((ئەی باوك ودایکان رِقی منداڵەکانتان هەڵمەستێنن با تووشی تێشکان نەبن)) لەبەرئەوە ثێویستە لەسەر دایك و باوکان کە بەشێوەیەك ثیادەی دەسەلاَتیان بەسەر منداڵەکانیاندا بکەن بە شێوازێکی هاندان و ثەروەردە کردن ئەطەر ثێویست بوو(برِوانە ثەندەکان 13: 24).خودا ثەیوەندی نێوان دایك و باوك و رِۆلَەکانیانی دامەزراندووە.مافی هیض طەڵ و کلتور و یاسایەکی ثەروەردەیی هاوضەرخ نییە کە شتێك بطۆرِێ کە خودا دایمەزراندووە.

ە: دەسەلاَتداران و خەڵك: خودا دەسەلاَتی داوە بە دەسەلاَتداران و بەرثرسان لە وولاَتدا بەسەر خەڵکیدا.ئێمە لە 1 ثەترۆس 2 : 13 - 14 دەخوێنینەوە.لەبەر رِێزی خودا طویێرِایەڵی ئەو سیستەمە بن کە کاروباری خەڵکی بەرِێوە دەبات طویێرِایەڵی ثاشاو رِابەرەکان بن بەو ثێیەیی کە نوێنەرن بۆ سزادانی خەڵکانی طوناهبار و ستایشکردنی ضاکەکان.بەم شێوەیە ثێویستە لەسەر باوەرِدارانی مەسیحی کە طویێرِایەڵی دەسەلاَتدارانی وولاَتەکانیان بن لە هەموو ئەو شتانەدا کە رِاستن.بەلاَم دەسەلاَتی ئەم سەرکردانە سنووردارە بەو شێوەیەیی کە لە کردار 5: 29 دەخوێنینەوە ((ثێویستە طویێرِایەڵی خودا بکرێ نەك خەڵکی)) ئەمەش مانای ئەوەیە کە سەرەرِای دەسەلاَتی ئەم رِابەر و بەرثرسانە و سەرەرِای ئەوەی کە کتێبی ثیرۆز داوامان لێدەکات طویێرِایەڵی ئەم رِابەر و بەرثرسانە بین.بەلاَم ثێویستە فەرمانەکانیان رِەت بکەینەوە کاتێك لەطەڵ ووتەکانی خودا نایەنەوەو دذایەتی دەکەن.

و/خاوەنکار و کارمەند: خودا دەسەلاَتێکی سنووورداری داوە بە خاوەنکار بەسەر کارمەندەکانیدا.لە کۆلۆسی3: 22 دەخوێنینەوە((ئەی کۆیلەکان لەهەموو کارێکدا ملکەضی طەورەکانتان بن)) بەلاَم دەسەلاَتی خاوەنکار سنووردارە ضونکە ئایەتی کۆلۆسی 4: 1 دەڵێ ((ئەی طەورەکان بە یەکسانی و ویذدانەوە هەڵسوکەوت لەطەڵ کۆیلەکان بکەن و بزانن کە ئێوەش لە ئاسمان

طةورةتان هةية)) بؤية ثيَويستة لةسةر هةموو خاوةنكاريَك كة بزانيَ خودا طةورةي بالآية كة ثاداشت و سزا دةدات هةروةك ضؤن خاوةن كار كردوويةتي.بةلاَم ئةطةر خاوةنكار داواي لة كارمةنديَكي خؤي كرد و داواكةي دذي وويستي خودا بوو ثيَويستة وةك باوةرِداران كة بة دلَنةرمي ئةو كارة رِةتبكةينةوة

ز/رِوحيةكان و شويَنكةوتووة رِوحيةكان:
خودا دةسةلاَتي داوة بة كلَيَساكان بةسةر ئةنداماني كلَيَسادا.لة 1تةسالؤنيكي 5: 12
بةلاَم دةسةلاَتي ضاوديَراني كلَيَسا و رِابةره رِوحييةكان دةسةلاَتيَكي سنووردارة.لة ئينجيل (مةتا 20 : 25 - 28) 1 ثةترؤس 1: 4 - 5 دةخويَنينةوة نابيَ رِابةرياني كلَيَسا خؤيان بسةثيَنن بةسةر خةلَكةكاني خوار خؤياندا و دلَرِةق و ضةوسيَنةر بن.بةلَكو ثيَويستة نموونةي باش بن بؤيان و بةخؤشةويستي و دلَنةرمي خزمةتيان بكةن.

ثرسيار 3 5 : 32 ئةو شتة ديارِيكراوانة ضي بوون كة نيَردراواني مةسيح لةسةري شايةت بوون؟
تيَبيني/عيساي مةسيح بةشيَوةيةكي تايبةت بانطي ئةم نيَردراوانةي كرد بؤ ئةوةي شايةت بن بةسةريةوة (كردار1 : 8) ئةو بؤ ئةوة بانطي نةكردن كة شايةت بن لةسةر كلَيَسايةك يان دةستةيةكي مةسيحي دياري كراو يان رِابةريةكي مةسيحي دياري كراو يان باوةرِيَكي مةسيحي ديارِيكراو يان تاقيكرنةوةي مةسيحييةك.بة دريَذايي ميَذووي مةسيحي شةيتان هةولَيداوة كة ناوةرِؤكي شايةتي مةسيحي بطؤرِيَ يان ئاراستةكةي بطؤرِيَ بؤ دوور لة مةسيح بؤ ئةوةي ئامانجي خؤثةرستانة بهيَنيَتة دي يان خواستيَكي تايبةتي كةسيَك.بؤية ثيَويستة وورياي شايةتي ئاراستة بين!
نيَردراوةكان بةشيَك بوون لة قوتابية يةكةمة نزيكةكاني عيساي مةسيح.ئةوانة دواي مةسيح كةوتن بؤ هةر شويَنيَك رِؤشتبيَ لة ضركة ساتي دةستثيَكردني خزمةتة رِاطةياندراوةكةي تا ئةو كاتةي بةرز بؤوة بؤ ئاسمان.بؤية ئةوانة شياو بوو بؤ ئةوةي بن بة شايةتة يةكةمةكاني ذيان و مردن و هةستانةوةي كردار1: 21- 22.ئةمانة شايةتي دادطايي كردني بوون لةبةردةم يةهود و دةسةلاَتي رِؤماني. هةروةها شايةتي برِياري كوشتنةكةي بوون كة ئةنجوومةني بالاَي يةهود (سةنهةدريم) دةريكرد.هةروةها شايةتي ثةنابردني يةهود بوون بؤ دةسةلاَتي شةرِخوازي رِؤماني بة ئامانجي كوشتني مةسيح بة لةخاض داني (كردار 23: 2 ؛ 3: 5) هةروةها شايةتي هةستانةوةي مةسيح بوون لةمردن (كردار 2 : 32) بةرزبوونةوةي بؤ ئاسمان (كردار 5: 31) سةرةرِاي ئةوةش طياني ثيرؤز شايةتي عيساي مةسيحة و شكؤداري دةكات لةناو هةموو كؤمةلَيَ باوةرِداراني مةسيح (يؤحةنا 16 : 14) بؤية ثيَويستة لةسةر باوةرِداراني مةسيح كة شايةتيية مةسيحييةكةيان نةطؤرِن بؤ ئامانجي خؤثةرستي و مةبةستي تايبةتي، بةلَكو هةميشة شايةتي خوداوةند عيساي مةسيح بن.

هةنطاوي 4:جيَبةجيَ بكة
بيربكةوة:كام لةم رِاستييةي كة لةم برِطةيةي كتيَبدا هاتووة بؤ جيَبةجيَ كردني كرداري باوةرِداران دةشيَ.
بةشداري بكةو تؤمار بكة:وةرن بةيةكةوة بيربكةينةوة و ئةو جيَبةجيَكردنانة تؤمار بكةين كة لة (كرداري نيَردراوان 5:12-42) دا ثووختةي دةكةين.
بيربكةوة: ئةو جيَبةجيَكردنانة ثيَشنيار كراوة ضيية كة خودا دةيةويَ بيطؤرِيَ بؤ جيَبةجيَكردني كةسي.
تؤمار بكة:ئةم جيَبةجيَكردنة كةسية لةدةفتةرةكةتدا بنووسة.هةست بةسةربةستي بكة لة بةشداريكردني جيَبةجيَكردني كةسي كة خودا خستويةتيية دلَتةوة.
(لةبيرت بيَ كة ئةنداماني هةر طروثيَك رِاستي جؤراو جؤر جيَبةجيَ دةكةن يان لةو رِاستيةوة جيَبةجيَكردني تر هةلَدةهيَنجن.ئةوةي ديَت هةنديَك جيَبةجيَكردني ثيَشنيار كراون

1-ضةند نموونةيةك لةسةر جيَبةجيَ كردني ثيَشنيار كراو.
5: 12 كؤبوونةوة لةطةلَ باوةرِداران لة شويَني نيشتةجيَت يان شويَني كارت.
5 : 18 وايدابنيَ دةطيريَيت و بةند دةكريَيت.
5 : 19 لةو باوةرِية دابة كة خوداوةند دةرطاكاني بةنديخانةت بؤ دةكاتةوة.
5 : 20 ئةم نامة تةواوةي ذيان تازة بة خةلَكي بلَيَ.
5 : 28 - 29 بةجواني وةلاَمي دةسةلاَت بدةوة بةوةي كة ثيَويستة كة باوةرِداري مةسيحي خودا بثةرستيَ و طويَرِايةلَي بكات نةك خةلَكي لةو كارانةي دذ بةخوداستي خوداو رِاسثاردةكانيةتي.
5 : 40 وايدابنيَ كة بةهؤي قسةكردنت بؤ خةلَكي دةربارةي عيساي مةسيح قامضيت ليَبدريَ.
5 : 41 دلَخؤش ببة كاتيَك مةسيح بة شايةني ئازار و ئةشكةنجةت دةزانيَ لة ثيَناوي ناوي ئةودا.
5 : 42 هةرطيز لة فيَركردن بانطةواز كردن بة هةوالَي خؤش مةوةستة بةوةي كة عيسا مةسيحة.

2-ضةند نموونةيةك لة جيَبةجيَكردني كةسي (تايبةتي)
أ) دةمةويَ ئةو ثيَنج ثةيوةندييةي كة دةربارةي دةسةلاَت و ملكةضية وةبيربيَنةوة.هةروةها بةشيَوةيةكي تايبةتي دةمةويَ دةسةلاَتي خؤم لةو سنوورةدا ثيادة بكةم كة كتيَبي ثيرؤز بؤمي كيَشاوة.بؤ نموونة دةمةويَ رِابةري باوةرِ داراني تر بكةم بةوةي كة نموونةي باش بم بؤيان و خزمةتيان بكةم نةك بةسةرياندا زالَ بم و زؤريان ليَ بكةم.

ب) من زۆر سەرسامم بە ئازایەتی نێردراوان و تەوڕەیی خودا.لەهەر جارێکدا کە دوژمنانی ئینجیل هەوڵی وەستاندنی خزمەتیانی کردووە.خودا خۆی یارمەتیمان دەدات بۆ ئەوەی بتوانن بەردەوام بن لە بانگەواز کردن بە ئینجیل چونکە خودا خۆی بەرپرسی لێدەکات لەبەرئەوە دەمەوێ کە دوای هەنگاوەکانی ئەم نێردراوانە بکەون

هەنگاوی 5:نوێژ بکە: وەرن بە نۆرە نوێژ بکەین بە شێوەیەک کە هەر یەکێک بۆ ڕاستییەک بکات کە خودا فێری کردووین لە ئایەتەکانی کرداری نێردراوان 12:5-42.(لە نوێژەکەتدا بە دەنگ ئەو شتەوە بخوێ کە لەوانەی کتێبدا فێری بوویت.مەشق لەسەر نوێژی کورت بکەن کە لە ڕستەیەک یان دوو ڕستە پێک بێت لەبیرت بێت کە ئەندامانی هەر تروپێک دەتوانن نوێژ بۆ کاری جیاواز بکەن.

5	نوێژ (8 خولەک)	نوێژی پارانەوە

بەردەوام بن لەسەر نوێژ لە تروپی دوانی و سیانیدا.نوێژەکانتان بۆ یەکتری بکەن و لە پێناوی خەڵکی و جیهاندا

6	ئەرکی ماڵەوە(2 خولەک) بۆ وانەی داهاتوو

ڕابەری تروپ/ئەم ئەرکەی ماڵەوە بدە بە ئەندامانی تروپەکەت بە نووسراوی یان داوایان لێبکە کە لە دەفتەرەکانیاندا بینووسنەوە.
1-پەیمان بدە: پەیمان بدە کە قوتابی بۆ خوداوەند عیسای مەسیح ڕابهێنە.ووتار بدە یان وانەی کتێبی تایبەت بەکرداری نێردراوان 5 : 12- 42 بخوێنە لەتەڵ کەسێکی تر یان تروپێک لەخەڵکی.
2-خەڵوەی ڕوحی: خەڵوەی ڕوحی بکە بە پشت بەستن بە نیو بەش لە پەیدابوون 20 : 1- 23: 2023 هەموو ڕۆژێ.شێوازی ڕاستی پەسەند بەکار بهێنە تێبینیەکانت بنووسە.
3-لەبەر کردن: سزای تۆناه: کۆمکار 12: 14 هەموو ڕۆژێ بەو پێنج ئایەتەدا بچۆوە کە لەم دواییەدا لەبەرت کردوون.
4-نوێژ: نوێژ بۆ کەسێک یان شتێکی دیاری کراو بکە لەم هەفتەیەدا و بزانە خودا چی دەکات(زەبوور 5: 4).
5-لەدەفتەرەکەتدا تۆمار بکە: هەر تێبینیەکی نوێ تایبەت بە ئامادەکردنی قوتابان بۆ خوداوەند عیسای مەسیح و خەڵوەی ڕوحی و ئایەتی لەبەر کردن و وانەی کتێب و ئەم ئەرکە ماڵەوە.